

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rukopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petstvrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 62.

V Ljubljani, v petek dne 18. avgusta 1911.

Leto I.

Socialistična izobrazba.

Z naraščanjem socialno-demokratske stranke postaja vprašanje socialistične izobrazbe organiziranega delavstva od dne do dne bolj preče. Komurkoli je na bodočnosti stranke in delavskega gibanja sploh kaj ležeče, mora priznati, da brez temeljitega socialističnega znanja ne dobimo podlage, na kateri bi bil mogoč trajen razvoj. Tako enostaven socializem vendar ni, da bi ga mogel delavec dovolj temeljito spoznati in razumeti brez nauka. Saj objema socialno vprašanje vse panoge življenja in to polje je tako obsežno, da ga ne more nihče objeti s samim čutom.

Nihče ne more biti prepričan socialist, če ne pozna socializma. In da nam zelo manjka takih prepričanih socialistov, da vsled tega tudi vsi naši uspehi niso taki, kakršni bi lahko bili in kakršni bi morali biti, je pač tako gotovo, da ni treba posebnih dokazov za to.

Delavec, ki res pozna in razume socializem, bo vedel, da za njegov razred ni rešitve brez socialnega preobrata. Njemu bo jasno, da je razredni boj neizogiben, da se morajo za ta boj zbrati vse delavske moči. Jasno mu bo, da mora delavstvo zmagati, če le more dograditi svojo organizacijo na političnem, strokovnem in gospodarskem polju. In če bo imel to spoznanje, ga ne bo nič na svetu moglo odvrtiti od edine prave poti.

Nasprotno pa bo delavec brez dobrega socialističnega znanja vedno nezanesljiv. Vsaka demagogija mu lahko postane nevarna. Če mu more nasprotnik postreči z lepimi frazami kakor socialist — in to res ni težko — ga bo lahko premotil, ga bo lahko odvedel v drug tabor, tako razdejal delavsko enoto, uničil delavsko bojno moč in tako z delavsko pomočjo osleparil delavstvo.

Lahko se pravi, da socialistov brez znanja sploh ni. Kdorkoli si domišlja, da je socialni demokrat, pa ne pozna socializma, se moti sam o sebi. Lahko je član strokovne ali gospodarske organizacije, lahko je prijatelj ali pristaš stranke, toda socialni demokrat še ni. Stranka se ne more nanj zanašati in nikdar se ne more vedeti, kateri veter ga morda odpihnje.

Kakor demagogija nasprotnikov, tako tudi osebne simpatije ali antipatije ne bodo mogle premotiti resničnega socialnega demokrata. Kajti vedel bo, da so načela nekaj drugega kakor osebe. V organizaciji ne bo, ker so mn oči in brki tega ali onega sodruga všeč, pa tudi ne bo uhajal iz organizacije, če mu obleka ali manire enega ali drugega sodruga ne ugajajo. Njegova disciplina bo utemeljena

v spoznanju, ki ga bo varovalo vsake zmote temperamanta.

A še le, kadar bomo imeli dovolj takih sodrugov, bomo lahko napredovali.

Kako naj jih pridobimo?

To je vprašanje, kateremu se ne smemo na noben način več izogniti. Kajti čim več imamo pristašev, tem važnejše in aktualnejše je to vprašanje.

Težave so res velikanske. Zlo ni samo med delavstvom, ampak ima globoke korenine v slovenskem narodu sploh. Med buržoazijo ni nič boljše. Le da nas to ne sme tolažiti. Delavstvo mora skrbeti zase, ker ne bo nihče drug skrbel zanj. In posebno socialistične izobrazbe mu ne bodo podejali ne liberalci, ne klerikaleci, ne le zato, ker je sami nimajo, ampak tudi zato, ker niso tako na glavo padli, da bi si sami vzgajali nasprotnike. Kakor se mora delavstvo osamosvojiti na vsakem polju, tako tudi v izobrazbi.

Eno sredstvo delavske izobrazbe, o katerem smo že nešteto krat govorili, je časopisje. Temu je pri nas trdno postlano in sicer največ zaradi tega, ker izpolnjuje svojo pravo nalogo in ker je med našim ljudstvom premalo socialistični listi pretežki. Bila bi pa vendar največja nesreča, če bi se socialističen list hotel ravnati po teh tožbah, kajti tedaj bi ne smel več biti socialističen. Za vsakovrstne marne in čenče bi bila škoda vseh velikih žrtev, ki jih zahteva izdajanje socialističnega časopisja. To itak še preobilno preskrbujejo drugi časopisi. Socialističen časopis pa mora vzgajati socialiste. To je njegova naloga.

Toda list je le eno sredstvo. Važen je, ker trajno vpliva na svoje čitatelje in ker je vedno pripravljen na boj z nasprotnikom. Enega pa ne more izpolnjevati: List ne more dajati delavstvu sistematičnega socialističnega pouka. Tudi knjiga ne more tega, dasi je tudi ona zelo važen pripomoček.

Za sistematičen pouk je treba šole. Pokušalo se je tudi s tem. Uspehi so bili do- sledje nezadostni. Razlogi so zelo enostavni. Primanjkovalo je učnih moči, primernih prostorov večinoma ni bilo, sredstev, brez katerih se nič ne opravi, še manj. Največje zlo pa je menda to, da ni bilo prave organizacije, ki bi skrbela, da se odpravijo nedostatki.

Z vsestransko dobro voljo bi se pa gotovo prišlo tudi tem težavam v okom. Tudi za že obstajajoče organizacije, prav posebno za strokovne, je važno, da dobe njih člani boljše izobrazbo, ker se brez nje nikdar ne bodo rešili onega zla, ki ga najbolj čuti: Fluktuacije svojih članov. Če bi te organizacije resno pomagale, bi se lahko ustanovila učna organizacija, katere uspehi bi desetero poplačali vsako žrtev.

Najvišje sodišče za svobodno ljubezen.

Večina zakonskih parov v Avstriji se hudo moti; ti ljudje mislijo, da so sami neomejeni in absolutni gospodarji zakonske postelje in da zlasti sodišče nima nič stikati pod odedjo. Ampak najvišje sodišče jih z najnovjšim svojim odlokom že pouči, da je spolno občevanje zakoncev le tedaj po postavi, če imata zakonca namen porajati otroke, da pa je spolno občevanje z različnimi preservativnimi sredstvi v zakonu prepovedano.

Na Dunaju je pred kratkim izšla knjiga o „Otroškem blagoslovu in modernemu zakonu“. Knjigo je državni pravdnik zasegel, a deželno sodišče in nadsodišče sta zaplembo razveljavila, češ „da priporočanje umetnega omejevanja porodov ni povzdigovanje nemoralnih dejanj, temveč bolezen ali pa socialne razmere pogosto tako omejevanje porodov nalagajo celo kot dolžnost“. Proti razveljavanju konfiskacije je vložila generalna prokuratura ničnostno pritožbo pri kasacijskem dvoru, ki je spoznalo, da obsega knjiga pregrešek po § 305 k. z. Svoj odlok utemeljuje najvišje sodišče tako-le:

„Res je da izvajanja brošure ne pozivljejo in ne napeljujejo k nemoralnim dejanjem; zakaj uporaba antikonceptivnih sredstev (sredstev, ki preprečijo oploditev) ni sama po sebi nemoralna. V gotovih okoliščinah je opravljena in jo zdravniki priporočajo... Pač pa greši brošura v drugem pogledu zoper § 305 kaz. zak.“

Sedaj pa poslušajte vsi zakonski ljudje, ki bi radi ljubili, ne da se vjamete v hinavske mreže kazenskega zakona; najvišje sodišče nadaljuje:

„Smoter zakona je po § 44 splošnega državlanskega zakonika med drugim porajanje otrok. Vse, kar se protivi temu smotru, kar ga preprečuje, se obravnava hkrati tudi proti instituciji zakona kot taki, ker odvzema po zakonu sankcioniranemu spolnemu združevanju moža in žene omenjeni smoter in ga prevrača v nebrzdano zadovoljevanje mesenega poželenja n spolnega nagona. Če brošura priporoča zakoncem za spolno občevanje neomejeno uporabo pripomočkov, ki preprečujejo spočetje in onemogočajo porajanje otrok, je očitno, da priporoča omenjenemu smotru nasprotno, dostojanstvo v zakonskega spolnega občevanja ne vstrežajoče zadoščanje spolnega nagona v zakonu in da s tem ponižuje ustanovo zakona. To pa obsega dejanski stan § 305 k. z.“

Če pa je že samo priporočanje take ljubezni, ki obvaruje zakonca otrok, po-

nizevanje zakona, tedaj je tisti, ki „previdno“ ljubi, tem večji zločinec pred postavo.

Ampak to še ni vse! Kar najvišje sodišče odločuje, velja samo za ljubezen med zakonci. Oni grešniki in grešnice, ki žvižgajo na državno ali cerkveno odobritev ljubezni in ki ljubijo brez zakona, smejo ljubiti, kakor jih je volja, tudi z antikonceptivnimi sredstvi. Zakaj njih ljubezen ni postavno opredeljena ustanova ali naprava in se je torej ne da ponižati. Ti srečni otroci smejo po naziranju najvišjega sodišča nebrzdano zadoščati spolnim nagnjenjem in mesnemu poželenju, zakaj njih ljubezen ni obremenjena z „dostojanstvom zakonskega spolnega občevanja v zakonu. Zavist vseh pridnih zakonskih, ki so se tako prešerno ščepirili na svoji zakonski postelji in ki jih sedaj preganja neprijetna misel na smoter zakona, jim ne odide.

Častitljivi starčki od najvišjega sodišča so šli preklinjat grehote in popačenost sedanjih dni — pa so blagoslovili svobodno ljubezen.

NOVICE.

* **Tatove izpuščajo, poštene delavce pa obešajo.** Da pravica ni boginja, ki sedi na vzvišenem prestolu nad strankami, in da sodniki tiče v moralnih nazorih razreda, kateremu pripadajo, izpričuje kriček slučaj, ki se je dogdil v Zeitzu na Nemškem. Ondotni premo-gokopi stavkajo že dobro četrletje. 18leten rudar je dejal svojemu tovarišu, ki je hotel na delo: „Če greš, ti polomim vse kosti!“ Za to so mlademu človeku, ki ni bil še nikoli prej kaznovan, prisodili mesec ječe. Pred vzklicnim sodiščem v Naumburgu je zagovornik skušal doseči znižanje kazni. „Mladi mož,“ — je dejal, — „ni ravnal nečastno; vodila ga je plemenita razredna zavest!“ — Ampak sod-nija se ne more vziveti v psihologijo stavkajo-čih delavcev. Kazen je ostala neizpremenjena! Najlepše je pa utemeljevanje: „Mladega člo-veka, ki zagreši navadno tatvino, nika-znovati z enomesečno ječo; ali tatvina ni tako huda, kakor ovi-ranje človeka, da gre na svoje pošteno (!) delo.“ — Ostra beseda, ki je delavec iz solidarnosti zalučal izdajalcu in lopovu v obraz, je hujši pregrešek kot — tatvina. To je razredna justica v vsej svoji gloriји!

* **Samostani v Avstriji.** Pred kratkim je izšla zelo zanimiva knjiga o avstrijskih sa-mostanih, ki jo je napisal premonstratski korar Alfonz Zak. Kakor pravi ta knjiga, je v Avstriji 640 možkih redovniških naselbin z 11.116 člani. Ženski redovi imajo 2316 ko-lonij s 27.389 članicami, skupno torej 2966 redovniških kolonij z 38.505 člani. Mislimo

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Ob strani in nekoliko vzdaj za njim je stopal s težkimi koraki, visok, obrt človek. s širokimi, sivimi brki, v dolgem sivem, rdeče podložnem plašču in z žoltimi generalskimi portami na širokih hlačah. Kakor Malorus je držal roke na hrbtu in privzdignivši goste obrvi je ogledoval Pavla.

Mati je opazila neobsežno mnogo, v nje-nih prsih je nepremično tičal glasen vzklit, ki se je skušal z vsakim vzdihljajem iztrgati; dušil jo je, a ona ga je zadrževala, prijemaje se za prsi. Pehali so jo semintja, majala se je na nogah in drvela naprej brez misli, skoro brez zavesti. Čutila je, da je za njo čez dalje manj ljudi, hladen val se jim je bližal in jih razkropil.

Vse bolj so se bližali ljudje z rdečo za-stavo, gosti verigi sivih ljudi, razločen je bil obraz vojakov — širok, čez vsa ulico razte-gnjen, popačen obraz — vanj so bile neenako-merne posejane raznobaryne oči, a pred njim so kruto lesketale tenke ostrine bajonetov. Na-merjeni na prsa ljudi, so rezali in trgali dru-gega za drugim od množice in jo razkropili, še preden so se jih doteknili.

Mati je stišala za sabo stopinje bežečih. Potrži, nemirni glasovi so kričali: — Naraven, otroci... — Vlasov, beži!...

— Nazaj, Pavluha!

— Vrzi zastavo vstran, Pavel! — je čer-merno dejal Vjesovščikov. — Daj jo sem, da jo spravim!

Z roko je pograbil za drog, zastava je omahnila nazaj.

— Pusti! — je zakričal Pavel.

Nikolaj je umaknil roko, kakor da bi se bil opeknel. Pesen je utihnili. Ljudje so obstali in okrožili Pavla, ampak on se je prerinil naprej. Nastopil je molk, bilo je, kakor da bi se bil spusti iz višav in obdal ljudi s prozornim oblakom.

Pod zastavo je stalo dvajset ljudi, nič več, ampak trdno so stali in privlačili k sebi mater z bojaznijo in z nejasno željo, da jim nekaj pove...

— Gospod poročnik, vzemite... to! — je zadonel enakomerni glas visokega starca.

Iztegnavši roko je pokazal na zastavo.

K Pavlu je skočil drobnji oficirček, zgrabil z roko za drog in zakričal:

— Izpusti!

— Roke proč! — je glasno dejal Pavel.

Rdeči prapor je trepetal v zraku, nagibal se na levo in na desno in se zopet vzravnal. Oficirček je odskočil in sedel na zemljo. Mimo matere je po bliskovo svignil Nikolaj, z izte-gnjeno roko in skrčeno pestjo.

— Zgrabite jih! — je zaklical starac in udaril z nogo na zemljo.

Nekoliko vojakov je skočilo naprej. Eden je zamahnil s kopitom — zastava se je zama-jala, se nagnila in zginila v sivi kopici.

— Oh! — je nekdo žalostno vzdihnil.

In mati je zatuhlila z zverinskim glasom. V odgovor ji je zadonel iz vojaške tolpe jasni Pavlov glas:

— Na svidenje, mama! Na svidenje...

— Živ je! Name misli! — je dvakrat udarilo v materinem srou.

— Na svidenje, mamica!

Na prste je stopila, mahala z rokami in se trudila, da bi ju videla; nad glavami voja-kov je ugledala okroglo obličje Andreja — na-smejal se ji je, priklonilo.

— Ljubčka moja... Andrijuša... Paša... — je zakričala.

— Na svidenje, sodrugi! — sta zaklicala iz vojaške tolpe.

Odgovarjal jima je mnogoglasen, raztrgan odmev. Z oken je prihajal, odgor, s streh.

XXX.

V prsi so jo suvali. Skozi meglo v očeh je videla pred seboj oficirčka, njegov obraz je bil rdeč, napet; zadržal se je nad njo:

— Proč, starca!

Odgor dol ga je pogledala, pod njego-vimi nogami je opazila drog zastave, prelom-ljen na dva konec — na enem je visel kos rdečega platna. Pripognila se je in ga pobrala. Častnik ji je iztrgal palico iz rok, jo vrge! proč in teptaje z nogami zakričal:

— Poberi se, pravim!...

Sredi vojakov je zopet razplamenela pesen: „Na noge, delavec! Na plan!“

Vse se je vrtilo, majalo, trepetalo. V zraku je šumel gost nemiren hrup, podoben zamol-klamu brenčanju brzovajnih žic. Častnik je od-skočil in razdraženo zavpil:

— Tiho! Narednik Krajuv...

Mati je zibaje stopila po konec droga, ki ga je častnik vrge! proč, in ga pobrala.

— Zamašite jim gobce...

Pesen je zatrepetala, se trgala in utihnula. Nekdo je prijel mater za pleča, jo zasukal in jo sunil v hrbet...

— Beži, beži...

— Izpraznite ulico! — je zakričal častnik.

Deset korakov pred seboj je mati zopet ugledala gosto množico ljudi. Tulili so, kričali, žvižgali, se počasi umikali in se razlivali na dvorišča.

— Beži, hudič! — je zakričal materi na uho mlad vojak z brki in jo pahnil na trotoar.

Šla je opiraje se na drog, in noge so se ji šibile. Da se ne zvrne, se je z drugo roko oprijemala za stene in plotove. Pred njo so se umikali ljudje, poleg nje in za njo so korakali vojaški kriče!

— Naprej, naprej...

Vojaki so jo prehiteli, ona je obstala in se ozrla. Na koncu ulice so stali v redki vrsti vojaki in zapirali izhod na trg. Trg je bil pra-zen. Sprej so se tudi zibale sive postave in se počasi pomikale proti ljudem...

Hotela je nazaj, a ne da bi se zavedla, je šla naprej; dospesvi do vogala je zavila v tesno, prazno ulico.

(Dolja.)

da je to dosti jasna slika španskih razmer v Avstriji.

* Proti verouku v Šoll. Klerikalne občine v Italiji si vedno prizadevajo, da bi po svoje zasakale zakon o verouku v ljudskih šolah, da bi se jim tako sčasoma posrečilo prisiliti vse otroke, da obiskujejo verouk. Zakon določa, da se verouk sme učiti v prostorih občinskih šol samo tedaj, ako starši otrok to zahtevajo; učitelj pa nihče ne more siliti, da bi učili verouk. V Benetkah, kjer imajo klerikaleci navdavo, zahtevajo klerikalni starši v šoli verouk, zato je župan odredil, da se ta pouk razdeli med šolske ure. Ko je ministrstvo za nauk ta njegov korak kot nepostaven prepovedalo, je predložil župan ta slučaj najvišji kompetentni instanci, namreč četrti sekcijski državne svete. Odločba, ki je bila ravnokar izrečena, je načelnega pomena. V njej je odločeno, da se verouk ne sme v nobenih okolišninah učiti ob normalnem šolskem času, ker bi se s tem silili otroci, ki ne žele verouka, da po nepotrebnem tratijo čas. Upati je, da je s to odločbo preporno vprašanje enkrat za vselej rešeno.

* Poneverba in beg častnika. Častnik-oskrbnik pri domobranskem ulanskem polku št. 6. poročnik Anton Veršnik je poneveril 10.000 kron eraričnega denarja in je pobegnil v Ameriko; poročnik je 33 let star. Iz Londona je poslal v Wels dopisnico, na kateri sporoča, da se je ravnokar vkrcal za pot v Ameriko.

* Zadrage ure na smrt obsojenega. Zadnje dni so obesili v Szegedinu na Ogrskem glasovitega roparskega morilca Štefana Szalma. Od ondot poročajo, da je šel ta zločinec naravnost prevzetno rabelju nasproti in si dal natakati smrtno zanjko okoli vratu. Tako frivolno, cinično in rekeli bi veselo še ni šel v smrt noben zločinec in podrobnosti, ki jih je on uganjal v zadnjih urah svojega življenja, prekašajo vsako pesniško fantazijo. Dan pred njegovo smrtjo je bil cel popoldan pri njemu župnik Bezdan, ki si je prizadeval, da trdovratnega zločince spreobrne in pripravi na smrt. Ali zločinec se je norčeval iz njega. Proti večeru je izrazil željo, da bi se rad dal obrtiti rekoč: "Z gladkim obrazom se hočem prikazati na drugem svetu." Ko ga je brivec zmiral, da mu poreže kocine, je dejal le ta s smehom: "Pazite, da me ne urežete! Posebno na vrat pazite, ker mi bodo jutri privezali okoli njega fino kravato." Ko je bil brivec z opraviлом pri kraju, je zahteval Szalma dobro "večerjo". Narobil si je pečeno pišče in emmentalskega sira, nato vina s kisljo vodo "kakor gospoda". Vse to je pojedel in popil z jako dobrim tekom. Že pod noč je poklical rabelja in ga povpraševal o različnih načinih obešanja, na kar mu pa rabelj ni hotel odgovorjati. "To mi pa vendar lahko poveste, koliko ljudi ste že obesili?" "Pet", odvrne Balli. "Tedaj bo z menoj zaključena prva polovica tucata", pravi Szalma smeje. Rabelj se je oddaljil, a zločinec je zavrnil za njim: "Me je prav veselilo". Nato je pil dalje svoje vino. Čez eno uro pokliče ječarja in ga vpraša, če je res, da se vsem na smrt obsojenim izpolnijo njihove zadnje želje. Ko mu je ta vprašanje potrdil, je zahteval Szalma, da mu pripeljejo ciganskega godca češ, da se hoče med veselimi zvoki ciganske godbe pripraviti na pot v večnost. Tudi svojo ljubico je hotel še enkrat videti, kajti — kakor je omenil — brez ženske se Oger ne more zabavati. Ko mu teh poslednjih želj niso hoteli izpolniti, ni Szalma visoki sod-

niji prav nič zameril. "Vedel sem brez tega, da so prazne vse te obljube, da dobi zločinec na zadnjo uro vse, karkoli poželi njegovo srečo. Goljufija, sama goljufija!" — Naposled ga je, samoposebi umevno, obiskat tudi neki žurnalista, kateremu je izročil Szalma a u t o g r a m e, ki razodevajo njegovo "poetično" žilo. Prosto povedan se glasi eden od teh rokopisov: Stanica št. 18:

Jaz jem in pijem kakor bečar, večala in rabelj mi nič nista mar... rad ubogam ta ukaz: bečar, umreti ti je čas!

* S stradanjem si je pretrgala nit življenja. 50letna žena sodnika Nyarasy je pred kratkim zapustila svoje stanovanje v Budimpešti in izginila brez sledu. Sedaj so našli njeno truplo v gozdu blizu Višegrada. Po smrti svojega zeta je postala zelo otožna: po noči se je splazila iz svojega stanovanja. Obdukcija je dognala, da je žena umrla od gladi. Ker si pobožna žena ni upala z roko končati življenja, je izbrala to smrt.

* Roparski umor v Miskolczu. Morilec Begula, o katerem je "Zarja" že poročala, je sedaj priznal svoj trojni umor. Uropani denar je skrnil v škeđu blizu Miskolcza, kjer so ga orožniki tudi našli. Denarja je bilo vsega vкуп 200 kron.

* Boj med polci in vojaki v Brestu. Četa vojakov od kolonialne pehote je preganjala z bajoneti dva policaja, ki sta jih razžalila. Eden od policajev je dobil v hrbet sunek z bajonetom in je padel mrtev, njegov tovariš je pa oddal več streliv in se mu je posrečilo uiti. Eden od vojakov je dobil krogelje v trebuh.

* Grozna nesreča pri artilerijskem pouku. Iz Peterburga poročajo: V artilerijskem šotoru pri Karsu je razlagal artilerijski častnik moštvo, ki je staso okrog njega, konstrukcijo novega toga, pri čemur so top nabili s kartečo, da bi vojniki stvar bolje razumeli. Naenkrat se je pa top nepričakovano sprožil in je ubil mnogo vojakov, a mnogo jih je težko ranil. Pogled na okrog ležeče krvave ude je bil tako grozen, da se je obupan častnik hotel usmrtiti.

* Nečloveška kanalka v Ameriki. Črnek, ki ga je zaradi nekega prestopka preganjal policaj, je ustrelil policaja in nato samega sebe. Smrtno ranjenega so ga prepeljali v coastvilsko bolnico. Drhal je vdrila v bolnico, povezala črnca in ga s posteljo vred odnesla iz mesta. Na travniku je zažgala grmado in posadila črnca nanjo, ki je pri živem telesu in ob groznih mukah zgoral.

* Avstrijska ekspedicija v Saharo. Dunajski preiskovalec Afrike Oton Oczar Artbauer se je v šestih dneh napotil, da odkrije še nepreiskane kraje srednje Afrike znanosti. Vse učenjaški svet obrača pozornost oči v tega moža, kajti odločil se je za delo, pred katerim je že marsikom upadel pogum, odločil se je, da pojde v saharke planjave, kamor še ni stopila noga nobenega Evropejca. Računajoč na njegovo znanje, neustrašenost in na prirojeno mu zaupnost do ljudi, pričakujejo mnogo od njega. Vse dosedanje ekspedicije je podvzemal tiho in na svoje stroške po jasno začetnem programu. Za zadnjo ekspedicijo pa so se zavzeli tudi širši učenjaški in trgovski krogi, ki so obiskovali njegovo ekspedicijo z vsemi potrebnimi predmeti, zlasti pa z živežem in z zamenjalno robo s tamošnjimi domačini. Spremlja ga učnjak Reiter, strokovnjak za geološko, zoološko in botanično raziskavanje. Vkrca se je 14. julija na parnik "Andrassy" in je odpotoval čez Malto v Tripolis.

* Premoženje angleškega libretista. Pred kratkim umrl angleški libretist in pisec komedij Sir William Gilbert je zapustil okroglo 3 milijone kron. Svoji ženi je zapustil v oporoki glavne dohode od svojega Garrick-gledališča do njene smrti, en del je dobila njegova prijateljica, umetnica Nancy Mc Intosh, a ostanek je dobil dobrodelni fond za igralce. Njegovi prijatelji so dobili mnogo legatov, deloma v čistem zlatu, deloma v različnih vrednostnih predmetih, slikah in drugih umetninah. Svoj portret od Herkomerja in brončni kip od Andreja Luchesia zapuščala ženi z dolečo, da ju po svoji smrti izroči narodni portretni galeriji. Angleški listi omenjajo tudi, da je njegov prijatelj komponist Sullivan, s katerim sta zložila več operet, med njimi tudi "Mikado", zapustil ob svoji smrti mnogo manj premoženja, baje komaj 130.000 kron.

* Profesor Mečnikov o koleri. Iz Pariza poročajo, da je znani bakteriolog, profesor Mečnikov, vodja Pasteurjevega zavoda, izjavil v nekem pogovoru sledeče o kolери: "Obolenja na koleri smatram v gotovem smislu kot vzgojna. Moja izjava se mogoče glasi v prvem trenutku nekoliko paradoksnno, je pa izraz elementarne resnice. Kolera dandanes ni več nevarna in se lahko proti njej branimo. Živel sem v okuženih centrih. Občutil nisem najmanjšega strahu. Dotaknil sem se ekskrementov na koleri bolnih in sem pripravljen to zopet storiti. Je mnogo obrambnih sredstev, da se varujemo kolere. Prava preventivna navodila so osebnega značaja, zdravstvenih predpisov se je treba natanko držati. Treba je pogosto umivati roke in v pokrajinah, okuženih vsled kolere, pred pitjem prekuhati vodo. Ravnotako se mora sadje oprati v vroči vodi. Ako se mnogokrat označujejo melone za nevarne je to zmotno. Mirno in brez skrbi jih sme jesti, samo da jih pred življanjem denemo za dve minuti v vrelo vodo, ker se s tem uničijo bacili, ki so mogoče na lupini. Ravno isto velja o življanju vsakega drugega sadja. Občinstva se ne sme bogati, da je kolera neodvnljiva bolezen, pred katero se ni mogoče rešiti. Glede kolere velja isto kot o tifusu. Pojaviti se more le na ta način, da dospo bacili v želodec, vsled česar moramo imeti pred vsem snažne roke in jedi, ki jih uživamo. Ako za to skrbimo, ni treba imeti bojazni. V velikih mestih je danes vsled sanitarnih naprav mogoče, izolirati slučaj kolere, vsled česar je nevarnost razširjenja kuge izključena."

* Možgani in njih pomen za postanek človeštva. Na sedaj v Heilbronnu na Nemškem zborujočem antropološkem kongresu je predaval profesor na breslavškem vseučilišču dr. Klatso o pomenu možganske skorje za razvoj človeštva. Po njegovem mnenju je siva možganska skorja pravi organ duše in inteligence. Znanstveno raziskavanje tega aparata, v katerem dospo vsi pojavi zunanjega sveta človeku do zavesti, se je posebno pospešilo po mikroskopičnih študijah o možganskih celicah profesorjev O. Vogta in Brottmana. Z rezultati teh raziskavanj smo dosegli boljše in temeljitejše umevanje oblikovanja možganov. V tem oblikovanju je odtisnjen prvotni tip, skupen človeškim opicam in človeškemu plemenu. Doslej ni še znanost zavzela svojega stališča do vprašanja, kakšnega pomena je možganska skorja za postanek človeškega rodu. Doslej so postavljali človeka kot posebno enoto poleg človeških opic, Domačini malajskih otokov se razlikujejo od zamorcev osrednje Afrike po možganskih oblikah in kažejo slične razlike, kakor med možgani orangutanga ter gorile in šimpanza. Dr. Klatso je podal v svojem

predavanju še mnogo drugih zanimivih podatkov glede enakosti, odnosno sličnosti v oblikovanju možganov človeka z možgani človeških opic. Pri evropskem prebivalstvu je po preizkavanjih dr. Klatsoha najti oba tipa, onega zapagnega (malajsko-orangutanškega) in vzhodnega (gorilskega), kar sledi tudi iz najdenih človeških lobanj iz ledene dobe.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Izdani!** Predrznejšje igre, kot je ugajajo ogrski obrtniki z avstrijskim ljudstvom, si ni mogoče misliti. 800 ton, t. j. malo manj kot milijon kilogramov dobrega argentinskega mesa leži v tržaški luki. Mesna draginja je od dne do dne neznosnejša in lakota trka od dne do dne glasneje na delavske duri. V tem resnem času, ko je nujna odpomoč več kakor potrebna, se avstrijska in ogrska vlada v Budimpešti "pogajata". O čem? "O uvozu argentinskega mesa in o zadevah, ki so ž njim v zvezi", odgovarja avstrijska vlada. Za vsakega človeka, ki mu mozgani še niso otrpili, je vprašanje jasno in preprosto: Ali je argentinsko meso nevarno, da okuži domačo živino? Če ni nevarno, ni v avstro-ogrski nagodbi nobene zapreke za neomejen uvoz in za avstrijsko vlado, ki ni ogrska dekla, ne more bitinobenega nadaljnega vprašanja. Tudi Ogr pravijo, da argentinsko meso ni nevarno domači živini, ampak le pod pogojem, da dobe svoje — direktno železniško zvezo z Nemčijo in nekatere davčne ugodnosti za svoje podonavke parobrodne družbe. V času, ko ljudstvo na ves glas zahteva cenejšega mesa, se bodeta obe vladi dolgočasno pogajali o reviziji avstro-ogrsko nagodbe. Hušoo frivolnost si je skoro težko izmisliti; prekaša jo le še zlobni einizem klerikalnega "Slovenca", ki se norca dela iz gladnega ljudstva trdeč, da bi uvoz argentinskega mesa uničil domačo živinorejo. Vsled hude vročine se je po dobri prvi košnji otava čisto posušila in tudi detelje ni. Vsled pomanjkanja krme bo kmet moral prodajati živino in hlevi se bodo izpraznili. Skrb modre gospodarske politike bi bila, da zagotovi ne le nizke mesne cene z uvozom prekomorskega mesa, temveč, da se ozre v tujini po dobri živini, da kmet ceno zaredi zopet zadosti živine, da odpre mejo tudi živinski klaji. "Slovenevo" pritrkavanje ogrski samopašnosti in izdajalski vladi le kaže, da mu niso mar ne delavske, ne kmečke koristi in da pozna le genljive ozire na veleagrarstvo malho!

— **Kako je klerikalnem mestna avtonomija pri sreči?** Izvoljeni občinski svetniki in njih namestniki so dobili od mestnega magistrata to-le obvestilo: "Z razsodbo z dne 15. junija 1911 št. 14.665, je c. kr. deželna vlada za Kranjsko zavrnila ugovore dr. Vladislava Pegana in drugih proti letošnji novi volitvi članov in namestnikov občinskega sveta deželne stolnega mesta Ljubljane. Proti tej razsodbi vložil je dr. Vladislav Pegan glasov z vlogo z dne 7. avgusta t. l. c. kr. deželni vladi za Kranjsko predloženega izpiska iz zapisnika z dne 27. julija t. l. pritožbo na c. kr. upravno sodišče ter v gori navedeni vlogi izrekel prošnjo, naj bi se tej pritožbi priznala odločilna moč. C. kr. deželni vladi za Kranjsko videlo se je z razpisom z dne 11. avgusta t. l. št. 21.484 na podlagi § 17. zakona z dne 23. oktobra 1875 dr. zak. št. 86 ex 1866 naprošeni odlog dovoliti. O tem si dovoljuje podpisani obvestiti vaše blagorodje. Za začasno oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik: Laschan s. r."

SPISAL E. K.

Ne ubijaj!

(Dalje.)

VI.

Pot se je boljbolj vzpenjala in hoja je postajala neprijetna. Bila sva zopet sredi gorovja; krajina je bila nerodovitna, pogosteje so se prikazovale gole pečine, oblike so bile videti čudne, nenavadne. Bilo je kakor bi se gozd umikal pred nama; kar sva videla iz bližine, je bilo samo slabotno, stirano lesovje in grmicevje, tupatam je štrlelo nekoliko koruznih klasov, ali pa je legel košček s krompirjem zaraščene njive med gole skale. Nad krajino je plavalo nekaj otožnega, kar je sililo v dušo, a se ni dalo razlagati z besedo. In ta neizrazita melanholija je bolj utrjevala kakor slaba pot in trda tla.

Malo sva se spočila, pa sva kmalu nadaljevala pot z osveženimi možmi. Vprašal sem Savo, če ga govori zelo utruja, on pa je le odkimal. Hotel je pripovedovati dalje.

"Stevo in Luka sta postala prijatelja, gospod. Prav tesna prijatelja. To je bilo pač čudno. Seveda bi lahko vprašali: Zakaj neki bi bilo čudno? Tako je prav in pa tudi tako. Reka je veliko mesto, ako se pride iz Gosičja, a Reka je gnezdo, če je bil človek v Milanu. — Kadar sta bila oba skupaj, je skoraj vedno le Luka govoril, Stevo pa je poslušal. Kvečjemu da ga je kaj vprašal. Ali če je Stevo potem ostal sam, je prišlo vse nadenj, kar je bil

slišal od Luke. In tedaj je obračal v glavi vsako besedo na vse strani ter je premišljal in ugi-bal in to je šlo brez konca in kraja. Toda nihče ni mogel opaziti kaj, zakaj Stevo je bil že od nekdanj resen. Nič se ni izpremenilo na njem. Tudi v službi je bil vedno enak. Kdor ga je poznal, je moral reči, da bo mnogo dosegel. Tako je tekel čas, kakor pač tečejo dnevi in iz njih postajajo meseci.

"Petka pa je bila seveda še zmiraj v svoji vasi pri Črni jami. Ej, ako bi bila hotela! Že davno bi se bila lahko omožila. Toda ona ni hotela, kajti v njenem srcu je bil Stevo, ki ji je bil več kakor vse na svetu. Mar ni vedela, da mu lahko zaupa? In ni li bil več vreden od vseh drugih?"

"Kdo pa ne pozna mladih ljudi? Pogostoma so jo dražila druga dekleta, češ da je ošabna, ali pa so celo dejala, da je Stevo že pozabil nanjo in da si poišče drugo. Ej, Petka se ni niti jezila. Vedela je, da je vse le šala in zaradi male neumnosti se pameten človek ne srdi. Kaj nisem videl z rodnimi očmi, kako se je smejala in pa se še sama šalila, ako je bila posebno dobre volje? Čas ji je bil pač dolg. Kako da ne, ko dnevi in tedni nikakor niso hoteli najti kraja! Mladi ljudje čakajo težko. Kadar človek ostari, se to izpremeni. Dobra šala pa vendar prikrajša čas; zato tudi Petka ni hotela živeti kakor nuna in ker je vedela, da ne more izgubiti Steva, je pustila žensčine, naj klepečejo. Samo ena reč se ji ni smela reči.

"Opančarjeva Mara je bila hudobna duša. Nekdaj se je bila sama zagledala v Stevo ter je mislila, da ji prinese jabolko.* Enkrat ga je bila namreč vprašala, če je lepa in Stevo je bil ravno vesel, pa ji je odgovoril: Lepa si že kakor luna, kadar sveti malo zvezd. To ji je popilo možgane in čisto ošabna je postala. Stevo pa ni niti mislil nanjo, ker ni mogel trpeti, da bi se dekleta obešala možkim za vrat. Kako pa bi se bila sploh mogla primerjati Mara s Petko? Lepa. — nu, lepa je že bila, pač na svoj način. Črne oči je imela kakor ogelje in črne lase kakor noč. Ako je spuštala kite, so ji segale do kolen. A tudi kožo je imela črno, kar se pač pravi črna koža. Seveda ni bila zamorsko dete. Tudi zelo močna je bila in tega Stevo ni maral. Ej, moj Stevo je imel rad, kar je bilo fino in fina je bila ravnokar Petka. Ne suha; to gotovo ni bila. Ampak tudi ne taka kakor Mara. Stevo torej ni mislil na črniljo. In ko je opazil, da se mu vedno ustavlja, je šel kar drugo pot. Naposled je izvedela, da hodi s Petko. Druga bi si bila pač rekla: Nu, kaj storiti? Siliti ga ni moči. In če bi se bila pogovorila s Petko, ne bi to bil greh. Toda Mara je imela hudobno srečo. Strupena je postala kakor kača. Kaj pa je mogla storiti? Začarati ni mogla Steva, tudi po vsem kraju ni bilo babe, ki bi bila znala čarati ter bi bila poznala ljubavne soke in huda zelišča. Strupen jezik pa je včasih hušji od strupene rastline. Ako so druga dekleta dražila

Petko samo za šalo, ji je hotela Mara resnično žal storiti. Petka se tudi zaradi tega ni jezila, kajti njena sreča ji je bila prečista. Tedaj si je Mara izmislila hudobijo, s katero je hotela deklo ugrizniti v dušo.

"Bila je ravno slavnost bogojavljenja. Pop je bil z vso slovesnostjo blagoslovil vodo, procesija je bila končana, pred cerkviijo so stali na eni strani fantje, na drugi pa dekleta. Vsi so se bili poškopili z blagoslovljeno vodo, a zato niso postali svetniki. Zbijali so šale in zabavali so se kakor ob navadnih nedeljah. Nihče ni mislil na kesanje in pokoro. A Mara je mislila na greh. Njen jezik je bil močan, tako da je lahko govorila, če je tudi kričala cela čreda gosi. Vprašala je Stano, popovo hčerko, a tako, da je morala slišati tudi Petka, kajti njej je bilo namenjeno:

"Ali je bila ciganka tudi pri Vas?" "Kakšna ciganka?" je vprašala Stana, ki je vedno rada poslušala neumne povesti ter je verjela vsako laž, kakor da bi bil porabil pop toliko pameti zase, da ni mogel dati njej prav nobene.

"Kakšna ciganka?" so vprašale druge dekline; saj so vse ženske radovedne. "Ej, ciganka", je pripovedovala Mara živo in važno, "ki je hodila včeraj tu okrog in je hotela najbrže krasti. Mala ciganka z dolgimi kitami. To sem takoj opazila. Človek mora čuvati svoje stvari pred to sodrigo, ker krade — e, pač kakor cigani.

* Tako snubijo Srbi.

(Dalje.)

— **Dve večernici in dve danici.** Zadnje tedne sta se videli na nočnem nebu dve krasni „večernici“ na mestu ene, kakor po navadi. Ta dva nočna soseda sta Venusa in Jupiter, ki sta se v brezkončnem nebesnem prostoru tako približala drug drugemu, da zahaja Jupiter komaj dve uri izra zvezde krasnega imena. Istotako sta se približala tudi Mars in Saturn, ki se opažata na nebu ob jutranjih urah v krasnem sijaju kakor zgodnji — „danicici“.

— **Umrli so v Ljubljani.** Leopoldina Zupančič, drvarjeva hči, 3 leta. — Avgusta Sleyser, hči akordanta, 3 mesece. — Vladimir Klinc, sin poslovodje, 4 mesece. — Dragica Puhar, hči dimnikarskega pomočnika, 4 mesece. — Angela Helena Grčar, hči gostilničarja in posestnika, 8 let. — Izabela Hrep, uboga, 66 let. — Rozalija Ogrinc, delavka, 51 let. — Štefan Čenčur, policijski nadzornik v pokou, 66 let. — Magdalena Štravs, krojačeva žena, 88 let.

— **Zvita ptica.** 42 letna Terezija Martinčič, pristojna v St. Rupert, sedaj stanujoča v Ljubljani, je bila zaradi tatvine in goljufije že kaznovana. Ker obdolženki ni bilo mar za resno delo, je nalagala 66 letno kuharico Marijo Potočar, da ima v Litiji naloženih 16.000 kron ter da je na neko srečko zadela 90.000 kron. Pravila ji je, da namerava kupiti od ameriškega škofa Stariba, ki se je istodobno mudil v Ljubljani, hišo za 30.000 K, da pa ji manjka nekaj denarja za aru. Prosila jo je za 100 K posojila ter pristavila, da čim več ji da, tem manj bo treba dati kasneje škofu. Objubila ji je, da bo potem pri nji zastoj staovala in ako hode ona prej umrla, bode podedovala za njo hišo, ali pa dvojno posojeno vsoto. Marija Potočar ji je vse to verjela, in ji izročila ves svoj prihranek v znesku 1100 K, katerega je iz hranilnice dvignila ter ga izročila obdolženki. Ponoči so se pa Potočarjevi Mariji vendar začeli pojavljati dvomi, drugo jutro se je sama zglašila pri škofu, kjer je zvedela, da je bila ogoljufana. Tekla je naravnost k obdolženki, ki ji je razsun 180 K, katere je še isto noč potrošila, vrnila ostanek 970 K. Zdravniški izvedenci so potrdili, da je Terezija Martinčič zelo na živcih bolna ter duševno manj razvita, da je pa popolnoma pri zdravi pameti, da je prebrisana in zvita. Dejanje je obdolženka v polnem obsegu priznala. Sodišče ji je naložilo za kazen šest mesecev.

— **Samljiva najdba.** V tork zjutraj je našel stražnik, ko je pregledaval dirkališče, dve moški suknji, knjige, motiko, nož, žago, novo svečo, steklenico z rdečo tinkto, držalo in leseno kladivo. Lastnik naj se zgloži pri mestni policiji.

— **Iz Dobrunj.** V Dobrunjah imamo znamenitega moža za župana; mož je zvest pristaš klerikalne stranke, dober kristjan in hraber junak. Njegovo junaško pest občutijo seveda najbolj hlapci, časih po glavi, časih za ušesi in časih po spodnjem delu života, kjer izgubi hrbet svoje dobro ime. Svetega moža spominjamo na Kristusa, ki ni pridigal ljubezni s pestjo. Hlapcem pa svetujemo, da se v enakih slučajih zatečejo v sodnijsko palačo. Bomo videli, če ima tudi hlapec svoje pravice.

— **O pošti na Dobrunjah** nam poročajo: Dobrunjski oče župan ima v svoji oskrbi tudi pošto; in na Kranjskem je ni pošte, ki bi bila tako točna, urna in postrežljiva, kakor je dobrunjska. Če odda pismo v Ljubljani, si lahko prepričan, da ga adresat dobi v 6 do 8 dneh — če ga dobi. Seveda, če gre za socialističen časopis, ki je temu pobožnemu možu trn v obeh, potem ga pogosto sploh ne dobi. Mož sluti, da mu utegne naše časopisje omajati županski stolec, na tem pa je kakor prismojen. In ker smo že pri pošti, bi omenjali še nekaj: Kot upravitelj dobiva čeden pavšalček za poštnega raznašalca, a ubogemu poštnemu selu plačuje bournih 12 kronic mesečno. Upamo, da napravi tržaško ravnateljstvo prepotrebni red v pašaliku dobrunjskega župana. Predvsem zahtevamo, da se nam redno dostavlja časopisje; naročamo ga zato, da nas točno obvešča o vsem, kar nas zanima, in ne za to, da ohlaja oče župan svojo jezico nad njim.

— **Idrija.** Polemizirati z lističem kot je „Naša moč“ ni naloga resnega delavskega lista „Zarje“. Ali to kar je v tem lističu z dne 14. t. m. nekdo natvezil na adresu socialnih demokratov, osobito županstva v Idriji, vendar zasluži nekoliko odgovora. Nevednež ali bolje rečeno hudobnež piše: Če bi se dovolilo dovažati argentinsko meso, kar socialni demokrati hočejo, bi imela prvi dobiček milijonska družba v Ameriki. Delavstvo pa sploh nikakršnega ne, kmetje pa veliko škodo, zato smo mi proti temu, da bi se meso uvažalo. Vprašamo dopisnika, kdo pa spravlja dobiček od domačega mesa, ki ga skoraj kmalu dobiti ne bo. Ali kmet, o katerem trdite, kakšen revež da je, ali mesar, ki pravi, da mora živino kmetu tako drago plačevati, da sploh nič ne zasluži, ali ima še celo izgubo, ali delavec in konsument sploh, ki je plačal pri nas 24 do 32 vin za kg argentinskega mesa manj kot za 1 kg domačega in pri tem dobil še boljše meso? Da niso vsem skupaj klerikalci dopisnikovega mnenja glede dovoza, cene in ka-

kovosti argentinskega mesa kaže dejstvo, da je mestna občina prodala vsakih 8 do 10 dni po 1000 kg argentinskega mesa. Znano je, da so prav pridno posegali po njem tudi somišljeniki iz tabora dopisnikovega. Dalje dopisniku ni po volji, češ županstvo daje dela za velike svote, ne da bi vedel ves občinski odbor. Vedo samo člani stavbinskega odseka. Dopisnik naj vpraša samega sebe, kdo pa je izvolil stavbinski odsek? Ali mu niso njegovi tovariši, če ne še celo dopisnik sam dali zaupanje, da deluje v pomoč županstvu, ki je v svoji starešinski seji poleg stavbinskega odseka sklepala o vseh dosedanjih občinskih delih? Če hoče dopisnik še bolj natančno biti informiran, o pravicah in dolžnostih županstva naj pa vzame novi občinski red v roke in naj ga študira toliko časa, da se mu razburjeni duhovi pomire.

— **Priložbe o napravah v c. kr. rud. žgalsnici v Idriji** se dan na dan glasneje čujejo. Opozarjamo za enkrat krajevni delavski odbor rud. zadrage, naj stvar preišče. Mi pa pridemo z natančno sliko v javnost.

— **Pobegnil je 22 letni Jože Senčar** iz Litije, ki je meseca marca t. l. odprl v Gorinji Košani pri Postojni trgovino z mešaním blagom, zapustivši mnogo dolga na robi in stanovanju.

— **Napaden z nožem.** Na cesti pri Sodražici je 14. t. m. napadel z nožem zidarski pomočnik Anton Košir brez povoda samskega delavca Jožeta Samso iz Malega Loga pri Bihnici. Težko ranjenega delavca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **V električno centralo v Kranju** je 14. t. m. zvečer udarila strela, ki je uničila sidro dinamotorja in provzročila znatno škodo.

— **Elektrokineematograf „Ideal“** Franc Jožefova cesta št. 1. Hotel pri Maliču. Vsak turek, petek in soboto nov spored! Ob ugodnem vremenu bo poslednja večerna predstava po 9. na velikem vrtu. Nočoj večer smeha z lepimi slikami; med drugim drama „Zvest do smrti“, glavno vlogo igra pes Moustasche, od komičnih pa „Usodna zamenjava“ (igra Moritz Prince) in „Maks se ženi“, igra Linder. Vsak pondeljek, sredo in petek igra ob vsakem vremenu oddelk Slovenske Filharmonije od 8. ure naprej na vrtu ali v dvorani.

— **Spedijsko podjetje tvrdke Josip Škerlj** je kupila spedijska tvrdka „Balkan“ v Trstu, ki ima nekaj mesecev sem svojo podružnico tudi v Ljubljani. Ker je družba „Balkan“ narodno podjetje, ki se je v svojem dosedanjem delovanju pokazalo vseskozi kot solidno, nas samo veseli, da je tvrdka Škerlj prešla v te roke in ni prišla v pest narodnim našim nasprotnikom, kar se je žal v zadnjem času zgodilo pri raznih naših drugih podjetjih.

Štajersko.

— **Trbovlje.** Dušilni plini v rudniku. V tork, dne 15. t. m. dopoldan so izbruhnili v rudniku na revirju pri Polaj v Starem Wolfgangu dušilni plini. Plini so omamili sedem rudarjev, katere so iz rudnika pripeljali. Reševalci in zdravniki, ki so bili takoj pri rovu, so jih šest takoj predramili z umetnim vdihanjem, enega so odnesli v bolnišnico, ki je pa tudi že okreval. Da se ni zgodila še večja nezgoda, je zahvaliti takojšnji pomoči drugih sodelavcev.

— **Zahvala.** Ker se ne morem vsakemu posebej zahvaliti, izrekam tem potom svojo iskreno zahvalo vsem cenj. darovalcem in nabiralcu sodr. Šibileu. V Hrastniku, 16. avg. 1911. Karel Mastnak.

— **Umor.** Iz Celja javljajo, da je pri Sv. Jakobu stanujoča kajžarica Neža Zupanc pri nabiraju suhih drv našla v gozdu blizu svojega stanovanja truplo kajžarice Reze Koprivečeve od Sv. Jurja. Truplo je ležalo vznak poleg drevesa in bilo pokrito pri nogah s suhim listjem, ta okolnost vzbuja, da je bila mrtva ženska brčkone žrtve zločinske roke, ki je hotela s suhim listjem zakriti sled svojemu zločinu. Umorjena je živela z možem v večnem prepriu. Najdeno truplo je preiskala uradna komisija v mrtvašnici v Kalobju.

— **Nevaren pored.** Pri Sv. Pavlu v celjski okolici je ukradel 13. t. m. dninar Jože Friedl svojemu gospodarju samokres; z njim grozil zidarju Rozmanu in dninarju Stelzlu, da ju bo še tisti dan usmrtil. Ker je bilo videti, da mož ne pozna šale in misli resno izvršiti svoj naklep, sta morala oba zbežati in se skriti. Friedl ima vse znake nenormalnega človeka, zato so ga spravili na varno.

Koroško.

— **Naplavljeno truplo.** Dne 12. avgusta so ob vodovodnem mostu čez Dravo v bližini Špitala našli človeško truplo. Obvestil je o tem občinski urad, ki je odredil, da so prepeljali truplo v mrtvašnico. — Truplo je moškega v najboljših letih, visoke krepke postave s temno rjavimi lasmi, kratkimi ščetinastimi brkami in ravno tako brado. Oblečen je bil v modro delavsko suktnjo, imel je moder telovnik, črnorjave hlače iz sukna, modro črtano srajco, precej dobro ohranjene čevlje na zaplete in bele volnene nogavice. Pri mrliču so našli v denarnici 14 vin. in eno srečko. Brez dvoma gre za nezgodo ali samomor.

Goriško.

— **Solkani.** Solkanski sodrugi sklicujejo za nedeljo 20. avgusta t. l. ob pol 4. popoldne v prostore gosp. Ant. Mozetiča zborovanje, kjer se bo razpravljalo o reorganizaciji okrajne politične organizacije na Goriškem. Glavno poročilo ima sodr. A. Stolpa iz Gorice. Sodrugi, delavci! Gospodarske in politične razmere silijo, da se krepkeje in samostojno organiziramo. Na Vas je ležeče, kako uspe to zborovanje. Čim večja bo udeležba, tem bolj plodno bo naše zborovanje! Delavstvo, na svojo pot!

— **Nepreviden advokat.** Iz Gorice poročajo: Že v soboto se je govorilo po mestu, da je na čuden način izginila denarnica, v kateri je bilo 16.000 K. Advokat De Lanza iz Benetk je v soboto okolo 9. dopoldne šel v pisarno dr. Cesciuthia, ki se nahaja na Corsu v hiši št. 34. V tej hiši ima v veži prodajalno knjig J. Wokulat. Ker je bila pisarna že zaprta, je advokat De Lanza izročil neki osebi v veži omenjeno denarnico. Po opisu De Lanza bi morala biti ta oseba Wokulat. De Lanza, misleč, da je izročil denarnico zanesljivi osebi, je odšel v gostilno. Prišedši nazaj je zahteval od Wokulata denarnico nazaj. Wokulat se je izgovarjal rekoč, da njemu ni bila izročena nobena denarnica. Bili so takoj poklicani redarji, ki so preiskali prodajalno in stanovanje Wokulata, a zaman. Denarnice ni bilo nikjer. V nedeljo zjutraj so pa našli v pisarni dr. Pavlečiča. Sedaj toži Wokulat De Lanza zaradi žaljenja časti.

Istra.

— **Kolera v Bertokih.** V Bertokih, kjer so vse rodbine, v katerih se je pojavila kolera, strogo izolirane, so konstatirali pri 27 letnem sinu Ivanu umrle Marije Kocijančič in pri neki 5 letni deklici rodbine Bertok vibrione kolere, dasiravno sta oba popolnoma zdrava. Mati deklice nosi vsak dan poljske prideleke na trg v Trst. Zdravstvena komisija, ki pregleduje parnike, pa je ni mogla včeraj najti. Pač pa sta ostala na parniku dva koša paradiznikov, o katerih je soditi, da sta last omenjene Bertokove. — Zdravstveni poročevalec iz notranjega ministrstva, ki si je med drugim ogledal tudi časni lazaret v Bertokih, se je vseh odredbah povoljno izrazil. — Predvčerajšnjim sta se podala zdravstveni nadzornik dr. Markl in asistent dr. Hamerschmidt v Bertoko, da preiščeta odpadke vseh 400 prebivalcev v Bertokih.

— **Eksplozija.** V tork je pred reškim pristaniščem križal motorni čoln blagajnika g. Valentina. Ko se je približal čoln Iki, je eksplodiral motor, čoln se je vnel in takoj nato potopil. Na čolnu je bilo 8 oseb, ki so vse poskakale v morje. K sreči je opazil nezgodo neki ribič v Iki, ki je takoj prišel že skoro onemogli ljudem na pomoč in jih spravil vse na suho.

— **Morski volk.** Kapitan Andrej Škocijančič parnika „Sava“ Ungaro-Kroate, je opazoval te dni na vožnji iz Beke v Volosko v bližini Preluke velikega, proti Raki plavajočega morskogo volka, ki je bil kakih 7 metrov dolg. Kapitan je to naznanil pristaniškemu poveljnistvu.

Trst.

— **Kolera v Trstu.** Pet dni se ni pojavil v Trstu noben nov slučaj azijske kolere; ako bakteriološka preiskava naknadno ne dožene novega slučaja, po beneškem dogovoru Trsta ni več smatrati za okuženo mesto. — Na Trati blizu Katinare je delal pri vodovodu neki Ernest Albrecht, ki mu je nenadoma postalo slabo; ker je kazal sumljive znake, so poklicali zdravniško pomoč. Pred zdravniki pa je imel tak strah, da je zbežal in se skrivil v gozdu. Orožniki so ga pozneje našli doma v Kroglu in ga spravili v bolnišnico. Preiskava njegovih odpadkov pa je pokazala, da gre za navadno drisko. — Od slučaja Chicchio (9. junija) do sedaj je bilo v Trstu 88 slučajev kolere, med njimi 11 smrtnih; 7 jih je umrlo v Magdalenski bolnici, 3 pa doma. Zadnji je umrl bančni sluga Pellizzari 16. t. m. Zadnje dni se mu je zdravje zboljšalo, a zastrupljenje krvi je povzročilo njegovo smrt. — Zdravstvena oblast preiskuje vsa živila, ki prihajajo v Trst iz kopskega okraja; te dni je zaplenila večjo množino mleka, ker ni bilo v snažni posodi. Zdravniki pregledujejo zlasti jedi, ki se razpečavajo po kolodvorskih restavracijah. V interesu prebivalstva je, da ne kupuje nepreiskanih živil.

— **Krvava rodbinska drama v Trstu.** K našemu poročilu dostavljamo še sledeče: Prvotno je Sedmak nameraval iti sam po hčerko Marijo, a potem se je premislil; poslal je Ivana in mu rekel, naj privede Marijo v Trst, on da ju bo čakal o prirodu vlaka na kolodvoru. Ivan je odšel sam v sv. Križ in povedal sestri Mariji, da mora ž njim v Trst. Marija se je sicer branila, a Ivan je pregovoril sestro, češ da se on ne upa v Trst sam, ker se boji očeta. Nato se je Marija vdala. — Zvečer, ob prihodu vlaka v Trst, ju pa oče ni čakal na kolodvoru, a Ivan je vedel, da ga

dobi v gostilni „Alla Fratellanza“, kamor je prišel oče s tramvajskim sprevodnikom Škerjancem. Šli so potem še na vrček piva v gostilno „Giovannella“, nakar je oče spremil otroka domov. Nato je oče s Škerjancem zopet odšel od doma. Viljem Škerjanc pripoveduje, da sta šla na črno kavo v kavarno „Oriente“, a iz te v kavarno „Olimpo“, kjer sta ostala do 4. zjutraj. Sedmak je naenkrat začel tožiti in mu je rekel: Še preden pojdeš v službo, boš izvedel nekaj o meni. To je Škerjanc vznemirilo in zahteval je od Sedmaka, naj mu pove, kaj ga muči. Nato mu je Sedmak povedal, da je v petek za bolniškega nadstrežnika Pintarellija izterjal 200 K, s katerimi da je plačal 150 K svojega dolga in da zdaj nika kor ne more nadomestiti tega denarja. Škerjanc ga je potolažil in se ponudil, da bo on poravnal stvar s Pintarellijem. Sedmak se je kazal jako zadovoljnega s to ponudbo in dogovorila sta se, da pride Škerjanc ob 9. po Sedmaka, da potem napravita potrebne korake. Ob 8. zjutraj pa je Škerjanc izvedel o tragediji. — Pogreb pokojne Marije Sedmak se je vršil predvčerajšnjim popoldne ob 6. Takoj za vozom je stopala mati Mihaela Sedmaka. Poleg babice je stopal deček kakih 9—10 let: sin Sedmakovega brata, bratranec pokojne deklice Marije Sedmak, s katerim sta se še minolo nedeljo igrala. Mihaela Sedmaka so pokopali včeraj brez duhovnika. Stanje mladega Ivana se je tekmo včerajšnjega dneva hudo poslabšalo, tako, da skoraj ni upanja, da bi okreval. Krogelj, ki jih ima v glavi, niso mogli še odstraniti.

— **Drzen rop.** Okoli 9. zvečer so včeraj na obljudenem vogalu trga Barriera in ulice Raffineria prijeli štiri roparji 65letnega Ivana Sinigoja. Eden ga je tepel od zadaj po glavi, dva sta ga držala in četrti mu je potegnul iz žepa denarnico z 15 K 40 v gotovine. Vsled klicev so prihiteli na pomoč pasantje in redarji, toda dobili so samo enega lopova, Josipa Ronzel iz Trsta, dočim so ostali trije ubežali.

— **Težka nezgoda.** V tork je hotela prinesiti 68letna Frančiška Poberga, stanujoča v ulici Molino a Vento št. 50, svojemu sinu, ki je zaposlen v Lloydovem arzenalu, kosilo. V bližini plinarne pa jo je povozilo motorno kolo. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je ob 5. popoldne umrla. Neprevidnega voznika so zaprli ter so dognali, da je to 17letni Josip Sancin iz Škednja št. 284. Sele ob pol 12. zvečer je našel sin svojo mater v mrtvašnici, ko jo je že ves popoldan iskal po mestu.

— **Ponesrečen vlom.** V noči od 12. na 13. t. m. so neznan zlikovci s pomočjo ponarejenih ključev vdrli v tovarno mila tvrdke U. L. Chiozza & sin v ul. Fabio Severo št. 80 P. Poprje so morali preplezati zid. V pisarni so s svedom prevrtali blagajno, in sicer na strani ob višini tresorja. Ali imeli so smolo, kajti po tolikem delu so našli v blagajni le knjige. V blagajni se je nahajal znesek 2800 K, ali v dolenjem delu.

— **Poskus samomora.** 21letni mizar Angel Žerjav, stanujoč v ulici Fontana št. 18, se je hotel v tork zastrupiti z octovo kislino. Prepeljali so ga v bolnišnico, vendar je malo upanja, da okreva.

Delavsko gibanje.

— **Tönnesovi zidarji** so se bili uprli, da ne bodo več otepavali polente in smrdljivega sira, in tvrdka jim je objubila, da bo kupila nekaj posod za kuhanje mesa in drugih živil. Ampak objubiti in dati je preveč. In pa boleha kobila, ki je bila nemara zidarjem namenjena, je okrevala. Zidarji naj ne čakajo na to „pečenko“; za večjo plačo ustrezje lahko zahtevam svojega želodca po svoji volji!

— **Podjetniški terorizem.** V Lipskem je izprtih sedaj okolo 5000 kovinarjev; po računih podjetniške zveze bi jih moralo biti 10.000—12.000. Sedaj je podjetniška zveza sklenila, da kaznuje vse tovarnarje, ki so vrgli manj kot 60 odst. svojih delavcev na cesto z denarno globo 50 mark na moža in dan. Po načrtu te zveze je izključiti v prvi vrsti člane socialno-demokratske kovinarske zveze, potem člane drugih organizacij in naposled neorganizirane delavce. Da se vsa jeza in ves srd podjetnikov obrača zoper socialno-demokratsko strokovno organizacijo, je naravno, ker je samo ta organizacija nevarna kapitalističnemu izkoriščanju. Za neorganizirane delavce so dolečili podjetniki izplačevanje tedenske podpore 15 mark za čas izpisa. Z Judeževimi groši skušajo uničiti delavsko organizacijo, ki jim je trn v obeh; ampak ta nakana jim bo splavala po vodi, ker delavci vedo, da je podjetniška ljubezen le kratkega obstanda in da bi brž pokazali roge, če bi jim ne bila neprijetna delavska organizacija na vratu. Pobožni „Slovenec“, ki rad vpije o „rdeči strahovladi“, ne zine besede o podlem podjetniškem terorizmu.

Sodrugi! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita „Zarje“.

ZADNJE VESTI.

Odstop vojnega ministra Schönaicha.

Budimpešta, 18. avgusta. Podnadenik vojaške pisarne, generalni major plem. Marterer je v ponedeljek obiskal vojnega ministra Schönaicha, proseč ga, da po poteku desettedenskega dopusta nastopi zopet svoje mesto. Iz tega sledi, da bi cesar sedaj demisije ne sprejel.

Gessmannov beg iz političnega življenja.

Dunaj, 17. avgusta. Krščansko-socialna korespondenca poroča, da odloži Gessmann svoj deželnoobdorni mandat; s tem korakom se namerava popolnoma umakniti iz političnega življenja.

Mesno vprašanje.

Dunaj, 17. avgusta. Danes dopoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri so prišli v razgovor tudi kompenzacijske zahteve ogrske vlade za uvoz argentinskega mesa. Ministrski svet je sklenil, da odkloni ogrsko zahtevo po direktni železniški zvezi Ogrske z Nemčijo. Vlada bo razmišljala (!) kako se da rešiti mesno vprašanje brez Ogrske.

Zadnja srbska svinjina odposlana v Avstrijo.

Belgrad, 17. avgusta. "Trgovinski Glasnik" poroča, da je bila večeraj odposlana zadnja množina srbskega mesa iz belgrajske klavnice.

Kolera v Trstu.

Trst, 18. avgusta. Tudi večeraj se ni ponovil noben nov slučaj kolere. Upanje je, da je nevarnost odstranjena.

Kolera na Dunaju.

Dunaj, 18. avgusta. Stanje za kolero obolele Schwentove se je izboljšalo in je upanje, da jo ohranijo pri življenju. Deček, ki ga je bila popadla mrzlica, je izven nevarnosti; tudi ostali otroci so zdravi in jih v kratkem izpušče iz opazovanja.

Dunajski občinski svetnik dr. Fürsth utonil.

Helsingö, 17. avgusta. Danes je pri kopanju utonil dunajski občinski svetnik dr. Fürsth s svojim vnukom; drugega vnuka so otehi valovom.

Krona sv. Vavca.

Praga, 17. avgusta. Včeraj dopoldne je uradna komisija obiskala zakladnico v sveto-vavcaški kapeli, kjer je shranjena češka krona sv. Vavca. Komisija se je prepričala, da ni ne manjka.

Ogrska obstrukcija zoper brambne predloge.

Budimpešta, 17. avgusta. Obstrukcija se nadaljuje z neoslabljeno silo; na današnji seji brambne predloge niso prišle v razpravo.

Predržen poštni rop.

Budimpešta, 17. avgusta. O belem dnevu sta prišla danes dva lopova na poštno podružnico in z revolverjem v roki zahtevala od uradnice denarja. Uradnica vsa zbegana, je posegla v blagajno in jim izročila denarja za 1000 kron. Nato sta brez sledu zbežala.

Napadalec Matavšek izgnan.

Zagreb, 17. avgusta. Lekarnarja Matavška so postavili najprvo pod policijsko nadzorstvo, da preprečijo ponovitev napada. Ker je Matavšek brez službe, so ga na to za leto dni izgnali iz Zagreba v njegovo domovinsko občino. Njegovi rodbini so nakazali denarno podporo.

Defraudanta Markovića so zaprli.

Novi Sad, 18. avgusta. Knjigovodjo Markovića, ki je z blaginikom Manojlovićem poveril pol milijona "Srbske Matice" so v Srbiji prepeli. Zaprli so tudi društvenega slugo Jankovića, ki pri more do 100 tisoč kron, do čim je dobival le 60 kron mesečne plače. Manojlovićev zagovornik je javil sodišču, da se njegovemu klijentu možgani mehčajo.

Turško-črnogorski spor.

Carigrad, 18. avgusta. "Jeni Gazette" poroča da je črnogorska četa iz Podgorice napadla turške vojake, ki pa so napad odbili. Turška vlada je svojemu poslaniku na Cetinju naročila, da vpraša črnogorsko vlado za pojasnilo.

Solun, 17. avgusta. Major generalnega štaba Riza beg poroča, da ne vidi nobene možnosti za mirno poravnavo mejnega konflikta s Črnogoro zaradi beškga ozemlja. Riza beg predlaga, da se preporno vprašanje izroči iz tujih vojaških etašev postavljeni komisiji v razsodjo.

Kolera na Turškem.

Carigrad, 17. avgusta. Danes je bilo ugotovljenih 35 slučajev kolere, od teh 6 smrtnih. Župan in zdravstveni organi bujukderskega predmestja so zastran zanikrosti odstavljeni.

Solun, 17. avgusta. Iz Albanije je javljenih sem 22 smrtnih slučajev in 40 novih slučajev kolere. Vojni minister je odredil, da odkorakajo redni bataljoni angorske, trapezantske in sivaške divizije v San Giovanni di Medua in se vrnejo domov. V Škadru ostane osem nizamskih bataljonov.

Marmarsko obrežje okuženo.

Carigrad, 18. avgusta. Mednarodni zdravstveni svet je proglašil Carigrad, marmarsko obrežje do Silivria za okužen.

Preganjanje, krvoverec v med protestanti.

Berolin, 18. avgusta. Za župnikom Jatkom se evangelijski konzistorij namerava lotiti pastora Fischera, češ da je v dveh nedeljskih pridigah govoril o Kristusovi osebi na način, ki se ne vjema z evangelijskim veroizpovedanjem.

Generalna stavka angleških železničarjev.

London, 17. avgusta. Za večeraj napovedana železničarska stavka je izostala. Vsa težava je obstajala v tem, da se ravateljstva velikih železniških družb niso hotela pogajati z zastopniki železničarskih organizacij. Včerajšnja brzojavka trgovinskega urada na liverpulske zastopnike železničarskih organizacij, da se nemudoma, če treba s posebnim vlakom odpeljejo v London na konferenco, kaže, da se je našla pot iz zagate.

London, 18. avgusta. Po posvetovanju z državnim poslanikom Buxtonom je izvrševalni odbor železničarjev izdal ultimatum, v katerem izraža trdno voljo, da železničari ne odjenjajo prej, dokler ne bodo sprejeti v službo vsi povodom liverpoolske stavke izprti in odpuščeni železničari.

London, 18. avgusta. Dejstvo, da je bil med železničarskimi zastopniki in železniškimi ravnatelji sestanek, pomenijo velik moralni uspeh. Vesti meščanskega časopisa, da so železničari s svojo stavko prekršili tarifno pogodbo, je zlagana od konca do kraja, ker take pogodbe sploh ni bilo na železnicah.

London, 18. avgusta. V sled sinoti proglašene generalne stavke je ustavljen doma-lega ves promet.

Stavka v liverpulskih dokih.

Liverpool, 18. avgusta. Tukajšnji brodarji so izdali oglas, da pod gotovimi pogoji preklicajo izpor delavcev. Ta oglas je izšel pod vtiskom ultimata železničarskega izvrševalnega odbora, ki proglašajo solidarnost angleških železničarjev z liverpulskega stavkujočimi.

Monopol za brezžični brzojav.

London, 18. avgusta. Čisopisje poroča, da je Lloydovi družbi zagotovljen monopol za brezžični brzojav v Egiptu. V Port Saidu ustanovi veliko postajo, ki prekosl vse sosednje. Postaja bo sprejemala poročila bojnih ladij vseh narodov do Malte in Adena.

Maročansko vprašanje.

Berlin, 17. avgusta. Maročanska pogajanja med francosko in nemško vlado napredujejo, četudi počasi. Londonske vesti, da so se pogajanja pretrgala, ne odgovarjajo dejstvu.

Zmaga vladnih čet v Perziji.

Teheran, 18. avgusta. Vladne čete pod poveljstvom Armeņa Efrema zmagujejo. Voditelji kavkaških metalcev bomb so pozvani v Teheran, da organizirajo oddelek metalcev.

Vsem našim sodrugom in prijateljem toplo priporočamo

gostilno **Pavla Sanzin**
v Škednju šte. 294.

I. Jax & sin
Ljubljana
Dunajska c. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
za rodbino in obrt.

Pisalnistroni Adler. Vozna kolesa
Ceniki zastonj in franko.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Stampilje vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih stampilij

Ljubljana, Stari trg šte. 20.

Ceniki franko.

! VESELO POROČILO !

posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.

Kri! In okusni zajtrk imatisti, ki ne pijejo drugaga nego dr. pl. Trnkoczya sladni čaj, ki ga imenujemo "Sladim". Nasladno in redilno živilo prve vrste. —

Moč! In okusni zajtrk imatisti, ki ne pijejo drugaga nego dr. pl. Trnkoczya sladni čaj, ki ga imenujemo "Sladim". Nasladno in redilno živilo prve vrste. —

Zdravje! čaj, ki ga imenujemo "Sladim". Nasladno in redilno živilo prve vrste. —

50% prihranka!

Obenem senzacionalno bojkotno sredstvo proti živilskemu oduštvu. Dobiva se povsod, tudi pri trgovca.

Zavoj 1/4 kg velja 50 h. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v petih lekarnah Trnkoczy:

Dunaj, Josefstädterstraße 20, Rådētzkyp Platz 4, Schönbrunnerstraße 109. — Grādec, Sackstraße 3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani se tudi odda o zdravila p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani, bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.

Pozor!
Zadnji čas je
da se obnovi naročnina.

Priporočamo

ново trgovino

z manufakturnim blagom

blagom

J. CIUHA
preje Jesih & Windischer

Ljubljana

Stari trg št. 1

(prej Bazar)

postaja elektr. železnice

Pozor! Preselitev! Pozor!

FR. P. ZAJEC, Ljubljana.

Velika zaloga pravih švicar. ur, zlatnine, srebrnine, gramfonov, plošč itd.

Tem potom vpljudno naznanjam, da sem prelozil svojo trgovino s Starega trga 26 na

Stari trg šte. 9

isto popolnoma na novo uredil ter povečal in mi bo mogoče svoje cenjene odjemalce v vsakem oziru v zadovoljivost postreči. — Osobito opozarjam slavno občinstvo, kot prvi in edini slovenski, to obrt upravičeni izvrševati ter oblastveno izprašani optik in strokovnjak na svoj

optični zavod

po najnovšem sistemu z električnim obratom urejeni.

V zalogi imam vedno najnovjše ščipalnice, očala, tudi Rotenstockove; toplomerje, daljnogled vseh vrst, kakor „Zeis“, „Goerz“, „Busch“ itd., zrakomere, hydrometre, raznovrstne tehtnice za žganje, mleko itd. — **Vsa popravila** izvršujem v svoji lastni, dobro urejeni delavnici točno in solidno. — Zahvaljujem se za dosedanje mi izkazano zaupanje in prosim, da mi isto ohranite tudi v bodoče.

Z odličnim spoštovanjem

Fr. P. Zajec, Stari trg št. 9.

P. n.

S tem se usojam javljati, da sem svojo **spedijsko trgovino** z današnjim dnevom opustil.

Ves inventar sem prodal tvrdki

Spedijska in komisijska tvrdka „Balkan“

d. z. o. j.

Podružnica v Ljubljani — (Centrala v Trstu)

in bo ta družba tudi vsa tekoča opravila izvršila v svojem imenu in na svoj račun.

P. n. naročnikom se najtopleje zahvaljujem za izkazano mi zaupanje in prosim, naj to naklonjenost v polni meri blagohotno ohranijo tvrdki „Balkan“.

Z velespoštovanjem

J. Škerlj.